

Arvoisa puheenjohtaja ja hyvät valtuutetut,

Talousarvio ohjaa Keski-Suomen hyvinvointialueen toimintaa ja resurssien kohdentamista seuraavalle vuodelle. Talousarvion tulee olla realistinen ja tavoitteellinen siten, että sillä voidaan varmistaa palveluiden saatavuus, toiminnan tehokkuus ja taloudellinen kestävyys. Vihreä ryhmä ilmaisee huolensa kaikkien mainittujen tavoitteiden toteutumisesta. Tätä huolta lisää tänäkin vuonna jatkunut kustannusten ennakoimaton ja merkittävä kasvu. Nyt esitetyistä säästötoimenpiteistä puuttuu pitkälti vaikutusten ennakoarviointi, joka saattaa merkitä jopa kustannusten kasvua toivottujen säästöjen sijaan.

Tehokkaammat toimintatavat, selkeät ja sujuvat prosessit ja hoitopolut ovat avain parempaan talouden ennakkointiin ja hallintaan. Edelleen kuulee liian monta tarinaa siitä, miten asukkaita siirrellään palveluista toiseen, eikä kokonaisvastuu tilanteesta kuulu kenellekään. Tämä on paitsi apua tarvitsevan ihmisen kannalta kohtuutonta, joskus jopa kohtalokasta, niin myös ainakin osaselitys sille, että talouden tilanne on mikä on. Monet erilaiset suunnitelmat on nyt laadittu ja on aika käydä käsiksi toimintaprosessien muuttamiseen.

Vihreä ryhmä kannustaa hyvinvointialuetta digipalveluiden edelleen kehittämiseen ja suunnitelmalliseen lisäämiseen. Digitalisaation avulla voimme parantaa palveluiden saavutettavuutta ja asiakaslähtöisyyttä kustannustehokkaasti. Samalla on huolehdittava, että kaikki väestöryhmät pysyvät mukana, ja varmistettava inhimilliset ja helppokäyttöiset palvelut. Sanomattakin on selvää, etteivät digitaaliset palvelut sovellu kaikkeen tai kaikille.

Palveluiden tuottamisen tavat on valittava vankan tietopohjan perusteella. Päätöksenteon pohjaksi tarvitaan tarkkaa tietoa kustannuksista ja mahdollisuus aidosti verrata julkisen, yksityisen ja järjestöjen kanssa tuotetun palvelun kustannusrakennetta, saavutettavuutta ja laatua. Tämä edellyttää toimivaa talouden- ja toiminnanohjusrjestelmää ja se puolestaan onnistumista järjestelmien hankinnassa.

Talousarvioesityksessä erityisesti omaishoidontuen leikkausesitys kiinnittää huomiota. Omaishoitajat kantavat hoidettavistaan valtavan vastuun, ja heidän tukemisensa on paitsi taloudellisesti järkevää myös inhimillisesti oikea ratkaisu. Tuen vähentäminen olisi lyhytnäköinen säästö, jos sellainen lainkaan, esitys, joka kasvattaisi koti- ja laitoshoitopalvelujen tarvetta ja kuormittaisi perheitä. Pitämällä huolta omaishoidon resursseista vähennämme pitkän aikavälin kustannuksia ja tuemme ihmisten mahdollisuutta asua kotona, kuten tavoitteena on.

Toinen keskeinen kysymys on henkilöstön hyvinvointi. Liiallinen työkuormitus johtaa lisääntyviin sairauspoissaoloihin, työn laadun laskuun ja potilasturvallisuuden vaarantumiseen. Taloudellisesti ja eettisesti kestävä ratkaisu on varmistaa riittävät resurssit ja henkilöstön työhyvinvointi. Sijaismäärärahoista tinkiminen ei myöskään ole realistista taloussuunnittelua.

Vihreä ryhmä kantaa huolta myös nousevista asiakasmaksuista tilanteessa, jossa monet erilaiset säästötoimenpiteet vaikuttavat ihmisen arkeen ja toimeentuloon jo nyt merkittävästi.

Olemme valmiit karsimaan ja tiivistämään luottamushenkilöorganisaatiota. Tarkastelu tulee tehdä paitsi talouden niin ennen kaikkea toiminnan vaikuttavuuden näkökulmasta. Samalla on delegoitava päätösvaltaa hallitukselta toimielimille. Tämä vahvistaisi asiantuntijatoimielinten roolia ja siellä toimivien luottamushenkilöiden motivaatiota. Syytä on kiinnittää huomiota myös virkahenkilöstön työtehtäviin. Saman asian esittely lautakunnasta toiseen vie aikaa muilta työtehtäviltä, joita varmasti riittää. Esitämme myös, että luottamushenkilöorganisaation arviointi ja uudesta organisaatiosta päättäminen tehdään huomattavasti esitettyä aikataulua vauhdikkaammin.

Ongelmia ja kustannuksia ehkäisevää työtä on tiivistettävä edelleen erityisesti kuntien kanssa. Riittävä ja oikea-aikainen tuki lapsille, nuorille ja perheille tarkoittaa vähemmän korjaavaa työtä ja kustannuksia

kaikille. Palveluverkon säännöllinen tarkastelu, tilojen yhteiskäyttö kuntien ja järjestöjen kanssa ovat myös keinoja talouden parempaan hallintaan.

Lopuksi:

Vihreä ryhmä perää vastuunkantoa ja vastuullisuutta kaikilta toimijoilta. Kustannustietoisuuden tulee ulottua ylimmästä johdosta yksikköjen henkilöstöön. Talousarvion seurannan on oltava reaaliaikaista, mahdolliset muutokset on osattava ennakoida, eikä yllättäviä miljoonien lisälaskuja saa tulla. Liikaa ei voi korostaa hyvää johtajuutta, joka puolestaan rakentaa ilmapiiriä, jossa yhteiset tavoitteet jaetaan ja niiden toteuttamiseksi tehdään yhdessä työtä.

Meri Lumela